

Sygn. akt I C 25/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2016r.

Sąd Rejonowy w Ropczycach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Paweł Hallada

Protokolant: Sylwia Sochacka

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2016r. w Ropczycach

na rozprawie

sprawy z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej (...) przy ul. (...) w R.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. w R.

o zapłatę

I. Zasadza od Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej (...) przy ul. (...) w R. kwotę 38.167,82 zł (trzydzieści osiem tysięcy sto sześćdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt dwa grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lipca 2013r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty, oddalając żądanie zasądzenia odsetek w pozostałej części

II. Zasadza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.002,55 zł (cztery tysiące dwa złote pięćdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu części kosztów procesu

III. Nakazuje ściągnąć od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 5.268,25 zł (pięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt osiem złotych dwadzieścia pięć groszy) tytułem zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego.

Sygn. akt I C 25/15

UZASADNIENIE

wyroku z 25 października 2016 r.

Wspólnota Mieszkaniowa (...) przy ul. (...) w R. wniosła pozew w postępowaniu upominawczym domagając się od Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o. o. zapłaty kwoty 48 233, 00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 maja 2013 r do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu Wspólnota podniosła, że strony wiąże umowa sprzedaży ciepła zawarta pomiędzy stroną pozwaną, a Towarzystwem Budownictwa (...) w R. działającym z upoważnienia Wspólnoty i wykonującym obowiązki zarządcy nieruchomości, obowiązująca od 1 października 1999 r. Zgodnie z umową rozliczenie za ciepłą wodę użytkową miało odbywać się wg licznika ciepła w węźle grupowym według udziału procentowego wyliczonego na podstawie mocy zamówionej na potrzeby centralnej wody użytkowej (c. w. u.). Układ pomiarowy zamontowany w węźle cieplnym bloku wskazuje ilość ciepłej wody dostarczonej do bloku oraz ilość ciepłej wody powrotnej. Różnica pomiędzy tymi wielkościami określa zużycie wody przez mieszkańców. W każdym mieszkaniu są zamontowane

wodomierze. Wspólnota w maju 2011 r. zamontowała nowe wodomierze mieszkaniowe i w tym samym czasie nowe wodomierze zamontowała strona pozwana. Wskazanie zużycia wody wykazane przez liczniki główne było znacznie wyższe od sumy zużycia wskazanego przez liczniki indywidualne. Sporządzone ekspertyzy wykazały, że wodomierze: zasilający i cyrkulacyjny nie spełniały wymogów przewidzianych w stosownym rozporządzeniu Ministra Gospodarki, a błędy pomiarowe znacznie przekraczały dopuszczalne wielkości co dyskwalifikowało cały układ pomiarowy. W latach 2008-2010 wystąpiły znaczne różnice we wskazaniach zużycia ciepłej wody pomiędzy wskazaniem liczników indywidualnych, a wskazaniem układu pomiarowego. Wysokość nadpłaty z tego tytułu wynosi 42 959 zł, która pomniejszona o 6% wraz z naliczonymi odsetkami składa się na dochodzoną kwotę.

Sąd Rejonowy w Dębicy VI Zamiejskowy Wydział Cywilny z siedzibą w R. nakazem zapłaty z 18 lipca 2013 r nakazał stronie pozwanej zapłatę na rzecz Wspólnoty żadaną kwotę wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z 18 lipca 2013 strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Strona pozwana przyznała, że w 2011 r po zgłoszeniu przez TBS dokonała wymiany wodomierzy w budynku Wspólnoty. Strony wiąże umowa sprzedaży ciepła nr 51 z dnia 1 października 2004 r. Sposób obliczenia ilości dostarczonego ciepła określa § 4 ust. 2 umowy. Wspólnota nie wywiązała się z obowiązku natychmiastowego informowania o zauważonych wadach układu pomiarowego. Wymiana wodomierzy w budynku Wspólnoty nastąpiła 3 marca 2008 r. Powodem wymiany był koniec okresu legalizacji. Po wymianie wodomierzy Wspólnota nie zgłaszała nieprawidłowości w działaniu układu pomiarowego. Pierwszy sygnał został zgłoszony telefonicznie na początku maja 2011 r., a w dniu 18 maja 2011 r pozwana wymieniła wodomierze. Wodomierze pracowały w warunkach zbliżonych do nominalnych, a stwierdzone błędy są niewielkimi odchyleniami od normy. Po otrzymaniu ekspertyzy Wspólnota zwracała się o dokonanie korekty. Strona pozwana odmówiła dokonania korekty ponieważ Wspólnota nie wywiązała się z obowiązków wynikających z § 4 ust. 4 umowy. Zwrot części należności wymagałby korekty u wszystkich odbiorców zasilanych z tego samego węzła grupowego tak aby bilans zamknął się na zero w okresie miesięcznym. Suma wskazań wodomierzy mieszkaniowych nie może stanowić podstawy rozliczenia kosztów zużycia ciepła do ogrzania wody w przypadku wystąpienia różnic we wskazaniach. Wodomierze mogą pełnić jedynie dodatkową rolę podzielników kosztów. Pomiedzy wskazaniem wodomierzy indywidualnych a wodomierzy głównych niemal zawsze występują różnice tj tzw. uchyb co jest przewidziane przez obowiązujące przepisy w postaci tzw. błędów granicznych.

W toku procesu Wspólnota ograniczyła żądanie o kwotę 10065, 18 zł ,a postępowanie w tej części zostało umorzone.

Sąd Rejonowy w Dębicy VI Zamiejskowy Wydział Cywilny z siedzibą w R. prawomocnym wyrokiem wstępnym z dnia 25 czerwca 2014 r uznał żądanie Wspólnoty za usprawiedliwione co do zasady, orzekając, że ustalenie wysokości żądania nastąpi zgodnie z zasadami opisanymi w umowie sprzedaży ciepła nr 51 z 1 października 2004 r.

Sąd ustalił, że w dniu 1 października 2004 r pomiędzy (...) Sp. z o. o. oraz Wspólnotą Mieszkaniową nier nr (...) przy ul (...) została zawarta umowa nr (...) o sprzedaż ciepła. Zgodnie z umową dostawca zobowiązał się dostarczać energię cieplną do budynku przy ul (...). (§ 1). (...) ciepła dla potrzeb centralnego ogrzewania miała być dostarczana w postaci wody gorącej z węzła cieplnego w ilości i o parametrach zamówionych przez Wspólnotę. (§ 2. 2). Sprzedaż ciepła miała odbywać się wg przepisów powołanych w § 1 umowy w tym Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 30 lica 2004 w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem (rozporządzenia taryfowego), także w przypadku ich nowelizacji (§ 9. 1) oraz aktualnie obowiązującej taryfy dla ciepła. Ilość ciepła dostarczona dla ogrzewania wody miała być rozliczana na podstawie wskazań licznika ciepła w węźle grupowym zgodnie z zasadami zawartymi w rozporządzeniu taryfowym. (§ 4. 2)Odbiorca miał obowiązek natychmiastowego informowania dostawcy o zauważonych wadach lub usterkach w układzie pomiarowym lub innych okolicznościach mających wpływ na prawidłowość rozliczeń. (§ 4. 4). Okresem rozliczeniowym był miesiąc kalendarzowy, a w okresach rozliczeniowych miały być wystawiane faktury (§ 7)

W budynku Wspólnoty znajduje się 60 mieszkań. W każdym mieszkaniu są zamontowane liczniki wody ciepłej i zimnej. Rozliczenia następują w ten sposób, że Wspólnota płaci (...) Sp. z. o. o., a następnie TBS w R. (zarządca nier.) rozlicza mieszkańców na podstawie wskazań liczników. Wspólnota zauważyła różnicę we wskazaniach po raz pierwszy

w 2008 r gdy okazało się, że suma wskazań układu pomiarowego jest wyższa o 584 m³ (17, 99%), niż suma wskazań liczników mieszkaniowych. W czerwcu lub lipcu 2009 r. Wspólnota dokonała wymiany liczników w mieszkaniach jednak nie przyniosło to spodziewanych efektów. W roku 2009 różnica wyniosła 656 m³ (20, 91 %) a w 2010 r. – 800 m³ (25, 24%). Po interwencji Wspólnoty strona pozwana w maju 2011 r wymieniła układ pomiarowy tj oba wodomierze. Urządzenia zostały przesłane do Obwodowego (...) Miar w L., w którym dokonano ekspertyz. Zgodnie z ekspertyzami oba wodomierze nie spełniały wymagań określonych w przepisach powołanych w ekspertyzach. Po wymianie wodomierzy różnica we wskazaniach w roku 2011 wyniosła 258 m³ (9, 86 %), w roku 2012 – 87 m³ (3, 6 %). Z kolei w roku 2006 liczniki Wspólnoty wykazały zużycie większe niż wynikające ze wskazań układu pomiarowego o 388 m³ (17, 45 %), a w 2007 r o 471 m³ tj 21, 23 %. W latach 2006-2012 zużycie ciepłej wody przez Wspólnotę wg wskazań układu pomiarowego wynosiło odpowiednio: (...), (...), (...), (...), 3170, 2617, 2416 m³. Zużycie ciepłej wody w tym samym okresie wg sumy wskazań wodomierzy mieszkaniowych wynosiło odpowiednio: (...), 2690, (...), (...), (...).

W latach 2008- 2010 Wspólnota była rozliczana w okresach rocznych. W tym samym czasie strona pozwana wystawiała faktury co miesiąc. Obecnie wskazania liczników mieszkaniowych są odczytywane co trzy miesiące, w tym samym dniu. Faktury wystawione przez Spółkę obejmują koszty podgrzania wody, a w załącznikach do faktur jest podana ilość dostarczonej wody zgodnie ze wskazaniem układu pomiarowego. Opłaty w fakturach to opłaty taryfowe. Odczytów liczników dokonuje (...) w R. co miesiąc razem z pracownikami strony pozwanej. Ciepło do podgrzania wody jest produkowane przez stronę pozwaną jak i kupowane w Zakładach (...) S. A. w R., a ceny energii zmieniają się w ciągu roku. (...) jest dostarczana nie tylko do budynku Wspólnoty ale także na potrzeby budynków spółdzielni mieszkaniowej, przedszkola i szkoły. Strona pozwana posiada licznik, który określa ilość energii zużytej na potrzeby wszystkich odbiorców. W celu rozliczenia ilość ciepła jest dzielona pomiędzy wszystkich odbiorców proporcjonalnie do ilości zużytej wody. Ilość zużytej energii decyduje o cenie za podgrzanie 1 m³wody. Rozliczenia są dokonywane w okresach miesięcznych. Ilość gigadzuli jest dzielona przez ilość zużytej wody co pozwala ustalić współczynnik zużycia ciepła na podgrzanie 1 m³wody. W ten sposób jest ustalana cena za podgrzanie 1m³wody w danym miesiącu.

Wspólnota obliczyła należność na podstawie faktur wystawionych przez stronę pozwaną. Do rozliczeń przyjęto różnicę pomiędzy ilością wody zużytej przez Wspólnotę wg wskazań układu pomiarowego oraz sumą wskazań liczników mieszkaniowych i cen za podgrzanie 1 m³wody w poszczególnych latach obliczonych jako ceny średnie. Wyliczone w ten sposób kwoty zostały pomniejszone o 6 % tj dopuszczalny błąd pomiarowy tzw. uchyb.

Wspólnota nie informowała strony pozwanej o wadliwych wskazaniach układu pomiarowego natychmiast po ich stwierdzeniu. Na ten fakt zwrócono uwagę stronie pozwanej w roku 2011. Strona pozwana przesłała Wspólnocie wyniki ekspertyz wodomierzy wraz z pismem z dnia 23 września 2011 r. Wspólnota mając na uwadze wyniki ekspertyz zwróciła się o dokonanie korekty należności za lata 2008-2010. Strona pozwana odmówiła dokonania korekty podnosząc, że nie ma powodów by zakładać, że wodomierze zamontowane w 2008 r od początku były wadliwe. Do rozliczenia konieczne byłoby dokonanie ekspertyzy wodomierzy mieszkaniowych oraz sprawdzenie poprawności ich montażu. Koszty podgrzania wody za lata 2008-2010 zostały podzielone pomiędzy odbiorców w oparciu o odczyty, co do których nie wniesiono zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z 28 kwietnia 2015 r oddalił apelację strony pozwanej od wyroku wstępnego Sądu Rejonowego w Dębicy z dnia 25 czerwca 2014 r.

Po uprawomocnieniu się wyroku wstępnego sąd z urzędu dopuścił dowód z opinii biegłego w celu ustalenia wysokości kwoty, która zgodnie z wyrokiem wstępnym powinna zapłacić strona pozwana.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Biegły sądowy sporządzając opinię w sprawie przyjął metodykę postępowania wynikającą z zasad opisanych w wyroku wstępnym z 25 czerwca 2014 r. Wspólnota, w okresie objętym pozwem, zgodnie z fakturami wpłacała na rzecz strony

pozwaną łącznie kwotę 113 248, 49 zł. Biegły sądowy obliczył wysokość kwoty, którą powinna zwrócić strona pozwana w dwóch wariantach. Wariant pierwszy obejmuje wyliczenie należności z uwzględnieniem wskazań wodomierzy strony pozwanej. Wariant drugi obejmuje obliczenie należności na podstawie zużycia wody przy uwzględnieniu normy. W pierwszym wypadku kwota, która powinna zapłacić Wspólnota wynosi 61 407, 42 zł, w drugim – 55364, 82 zł. Zużycie roczne cwu zgodnie ze średnim dobowym rozbiorem wcu wyliczonym zgodnie z normą PN- 92/B- (...), który wyniósł 7, 80 m³ wyniosło za poszczególne lata objęte pozwem 2847 m³. Objętość ta jest mniejsza niż obliczona na podstawie wskazań wodomierzy strony pozwanej i mniejsza niż suma wskazań wodomierzy Wspólnoty. Nie jest możliwe ustalenie jakim błędem wskazania wodomierza jest obarczona rzeczywista objętość dostarczonej wody ponieważ nie jest możliwe ustalenie wartości strumieni objętości wody przepływowej przez każdy wodomierz w warunkach użytkowania. Z wyliczeń teoretycznych nieuwzględniających wpływu warunków instalacyjnych wynika, że różnica pomiędzy wskazaniami wodomierza głównego i sumy wskazań wodomierzy indywidualnych może sięgać nawet 10%. Błędem jest zainstalowanie przez stronę pozwaną na przewodzie cwu jak i przewodzie cyrkulacyjnym wodomierzy o tej samej średnicy. Instalacja cwu nie jest wyposażona w wielofunkcyjne, termostatyczne zawory cyrkulacyjne, których zadaniem jest utrzymanie jednakowej temperatury w całym układzie cwu. Zawory w zasadniczy sposób przyczyniają się do regulacji i zmniejszenia strumienia w przewodzie cyrkulacyjnym cwu, utrzymując jednakowy poziom temperatury w całym układzie, ograniczając przepływ cyrkulacyjny w rurociągu do minimalnego wymaganego poziomu. Zawory posiadają też funkcje pomiaru temperatury i zabezpieczenia przed manipulacją.

Sposób wyliczenia zużycia energii cieplnej koniecznej do podgrzania wody przyjęty w fakturach wystawionych przez stronę pozwaną jest błędny. Zawyżenie kwot opisanych w fakturach wynikało z nieprawidłowego wyliczenia wielkości energii cieplnej koniecznej do podgrzania wody pomimo stosowania prawidłowego co do zasady wzoru. Biegły nie mógł dokonać wyliczeń ściśle wg zasad określonych w wyroku wstępnym z uwagi na brak danych, które zgodnie z opinią biegłego oraz wezwaniem sądu powinna przedstawić spółka (...) wyliczenie nie powoduje jednak, że wyliczenie należności wspólnoty może znacząco odbiegać od wyliczenia w oparciu o zasady opisane w wyroku wstępnym.

Nieprawidłowe działania spółki polegały na błędnym wyliczeniu, zawyżeniu ilości energii cieplnej potrzebnej do podgrzania wody. Strona pozwana naliczała zużycie energii potrzebnej do podgrzania wody przeciętnie w podwójnej wysokości pomimo stosowania właściwego wzoru.

(opinia biegłego A. P. k. 266-278, 298-303, 334-339, 359a-360)

Podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wobec treści wyroku wstępnego z 25 czerwca 2014 r ma ocena opinii biegłego. Opinię należy uznać za wiarygodną. Opinia jest rzetelna, szczegółowa, należycie umotywowana, poparta wyliczeniami, a ponadto opracowana w wariantach pozwalających na pełniejszą ocenę przyczyn powstania i wysokości zobowiązań spółki.

Sposób sporządzenia opinii nie pozostaje w sprzeczności z wyrokiem wstępnym tym bardziej, że biegły przyjął metodykę postępowania zgodną z zasadami wynikającymi z wyroku. Biegły nie dysponując danymi, których spółka nie przedstawiła pomimo wezwań sporządził opinię w odniesieniu do min normy, którą należy traktować jako obiektywną. Należy podkreślić, że obliczone w ten sposób zużycie wody jest niższe niż wynikające ze wskazań wodomierzy ale wyższe niż suma wskazań wodomierzy Wspólnoty co przy opisanym w opinii braku możliwości ustalenia rzeczywistego błędu wskazań wodomierzy uwzględnia interesy obu stron.

Biegły w opiniach uzupełniających odpowiedział na wszystkie zarzuty strony pozwanej.

Zarzuty spółki, że w toku postępowania zostały przekazane wszystkie dane, których oczekiwał biegły lub, że strona pozwana nie wiedziała jakich danych oczekuje biegły należy potraktować jako próbę obrony interesów strony. Biegły już w opinii zasadniczej (str. 274 a, 278 a) wskazał jakie dodatkowe dane powinna przedstawić spółka, a do wskazań biegłego zostały dostosowane postanowienia sądu z dnia 16 grudnia 2015 r wzywające stronę pozwaną do ich przedstawienia, powtarzające treść odpowiedniego fragmentu opinii, oraz postanowienie z 9 lutego 2016 r. Podobne uwagi są zawarte w opinii uzupełniającej (k. 300a). Podczas rozprawy 18 października 2016 r. biegły wyjaśnił, że oba

postanowienia sądu zawierały opis danych, których oczekiwał, a których nie otrzymał i ponownie wskazał jakie dane powinny być dostarczone przez stronę pozwaną. W tej sytuacji sformułowanie zawarte w „załączniku do protokołu z rozprawy”, że „biegły nie sygnalizował braku danych uniemożliwiających mu sporządzenie opinii zgodnie ze zleceniem sądu” jest przejawem specyficznej arogancji strony. Co więcej również to pismo nie zawiera niezbędnych danych, a załączniki to dokumenty zalegające już w aktach.

W opisanej sytuacji dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego byłoby jedynie bezcelowym przedłużaniem postępowania (art. 217 kpc).

Sąd rozważył co następuje.

Wspólnota Mieszkaniowa (...) przy ul (...) w R. wniosła pozew o zapłatę domagając się zasądzenie od Przedsiębiorstwa (...) w R. Sp z o. o. kwoty 48 233, 00 z ustawowymi odsetkami od dnia 6 maja 2013 r do dnia zapłaty tytułem zwrotu części należności za energię niezbędną do podgrzania wody za wskazany okres lat 2008-2010. W toku procesu żądanie zostało ograniczone do kwoty 38 167, 82 zł.

Zgodnie z wyrokiem wstępnym z 25 czerwca 2014 uznającym roszczenie Wspólnoty za usprawiedliwione co do zasady ustalenie wysokości żądania powinno nastąpić zgodnie z zasadami opisanymi w umowie sprzedaży ciepła nr 51 z 1 października 2004 r. W tym celu został dopuszczony dowód z opinii biegłego. Ponieważ nie jest możliwe ustalenie jakim błędem wskazania wodomierza jest obarczona rzeczywista objętość dostarczonej wody gdyż nie jest możliwe ustalenie wartości strumieni objętości wody przepływowej przez każdy wodomierz w warunkach użytkowania, sporządzenie opinii w dwóch wariantach było w pełni uzasadnione. Należy podkreślić, że różnica pomiędzy kwotami, które powinna zapłacić Wspólnota za dostarczone ciepło w obu wariantach jest niewielka, a sposób wyliczenia, jak wyżej wspomniano, uwzględnia interesy obu stron.

Z opinii biegłego wynika, że na wysokość nadpłaty dokonanej przez Wspólnotę mają wpływ zarówno zawyżenie objętości dostarczonej wody jak i fakt niemal dwukrotnego zawyżania przez spółkę, na potrzeby rozliczeń, ilości energii potrzebnej do podgrzania wody niezależnie od jej faktycznie dostarczonej objętości. Taki sposób rozliczenia pozostaje w sprzeczności z treścią umowy opisanej w wyroku wstępnym, a zawyżone świadczenia spełnione przez Wspólnotę są w odpowiednich częściach świadczeniami nienależnymi. Sposób dokonywania rozliczeń przez pozwaną może być traktowany także jako czyn niedozwolony.

Strona pozwana nie przedstawiając danych wskazanych przez biegłego starała się świadomie przeszkodzić w przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego. Takie postępowanie znajduje wyjaśnienie w ustaleniach biegłego co do zawyżania na potrzeby rozliczeń ilości wykorzystanej energii do podgrzania wody. Faktury, które opłaciła Wspólnota w okresie objętym pozvem były zawyżone zarówno na skutek wykazanie większego zużycia wody jak i przeciętnie dwukrotnego zawyżania przez stronę pozwaną, na potrzeby rozliczeń, ilości energii zużytej do podgrzania wody.

W opisanych okolicznościach sposób sporządzenia opinii przez biegłego należy uznać na prawidłowy, zgodny z zasadami opisanymi w wyroku wstępnym (art. 233. § 2 kpc).

Należności policzone przez biegłego w obu wariantach są zbliżone. Kwota, której domaga się Wspólnota jest niższa od obu kwot obliczonych przez biegłego, a tym samym nie ma przeszkód od zasądzenia na rzecz Wspólnoty kwoty zgodnej z ostatecznym żądaniem powódki. Odsetki należało zasądzić od daty doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej, traktowanego jako wezwanie do zapłaty, a nie od daty sporządzenia pozwu, przy uwzględnieniu zmian przepisów dotyczących odsetek, które weszły w życie od 1 stycznia 2016 r.

Biorąc powyższe pod uwagę na zasadzie art. 353. § 1, 353¹, 354, 410, 414, 481 § 1-2 kc należało orzec jak w pkt I wyroku. Na koszty postępowania składają się: opłata od pozwu (2412, 00 zł), opłata od apelacji (1909, 00 zł), wynagrodzenia pełnomocników (po 2400,00 zł) w tym wynagrodzenie za postępowanie apelacyjne (1200, 00 zł), opłaty skarbowe od pełnomocnictw (po 17 zł) oraz koszty sporządzenia opinii przez biegłego – 5 268, 25 zł . Powódka cofnęła w części pozew i należy uznać, że w tej części przegrała sprawę. Strona powodowa wygrała proces w 79%, a zatem powinna

otrzymać zwrot części kosztów procesu w wysokości 4002, 55 zł. Dowód z opinii biegłego został dopuszczony z urzędu. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy strona pozwana powinna ponieść te koszty w całości.

Biorąc powyższe pod uwagę na zasadzie art. 98. § 1-3 kpc, 113. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167 poz. 1398 ze zm.), § 6 pkt 5, § 13. 1. pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie...(Dz. U. nr 163 poz. 1348 ze zm) należało orzec jak w pkt II i III wyroku.